

”Morfar tyckte inte att

Linnea Claesdotter är en av Sveriges 125 000 skogsägande

I år är det hundra år sedan gifta kvinnor fick rätt att förvalta sin egen skog. Vad har hänt sedan dess? Hur jämställd är skogsbranschen? Och hur påverkar det klimatet och miljön? Dagens ETC träffar den unga skogsägaren Linnea Claesdotter i hennes hem utanför Norrköping.

– Morfar var inte för att jag skulle göra vissa saker på gården. Han tyckte inte att jag skulle köra traktor. För det var inte något kvinnor gjorde. Då gick jag och hämtade traktorn och körde den. Sedan tyckte han inte till exempel att jag skulle göra militärtjänstgöring, för det gör kvinnor inte heller. Men det ville jag jättegärna göra. Jag var tvungen att bevisa att det funkade rent praktiskt för att morfar skulle tro det.

Linnea Claesdotter, 32, ville länge inte ha med skogen att göra. Istället gjorde hon lumpen i Arvidsjaur, pluggade på Handelshögskolan i Göteborg och jobbade i Ghana med att utvärdera biståndsarbete. Men för fyra år sedan dog hennes mamma i bröstcancer, och Linnea Claesdotter och hennes bror ärvde en skogs- och lantbruksfastighet i Stjärmtorp, tre mil utanför Norrköping.

– De första åren var jag inte alls intresserad. Jag tror att det var en del av mitt sorgearbete att inte vilja vara här över huvudet taget. Men sen blev jag sugen att testa. Det kändes viktigt. Om jag ska äga mark så vill jag även förstå hur processer går till och varför man tar de beslut man tar.

Sedan två år tillbaka bor hon och sambon på den ärvda marken, som består 120 hektar skog och 180 hektar utarrenderat jordbruk.

Skadliga normer lever kvar
Kvinnor har inte alltid haft rätt att bruka en så kallad skogsfastighet. En kvinna kanske ärvde skogen, men rätten att förvalta den gick till den man hon var gift med. Det ändrades för ett sekel sedan, men gamla normer och traditioner lever kvar.

– Det är en mansdominerad sektor, fortfarande. Jag vet att många vill att det ska ske en förändring mot en mer jämställd bransch, men förändring sker inte över en natt. Machokulturen är fortfarande relativt hög, skulle jag säga. Fortfarande vänder sig aktörer i skogsbranschen hellre till män än till kvinnor och kvinnan ses inte ha lika hög kompetens, trots att det ofta är fler kvinnor som utbildar sig till

Linnea Claesdotter, 32, ville länge inte ha med skogen att göra. Men för fyra år sedan dog hennes mamma i bröstcancer, och hon och hennes bror ärvde en skogs- och lantbruks-

jägmästare och skogsmästare. Men de försvinner. Varför? Var tar de vägen?

Linnea Claesdotter är engagerad i Spillkråkan, en intresseförening för kvinnliga skogsägare, som vill stärka kvinnors inflytande inom den svenska skogsnärings och öka kunskapen om hållbart skogsbruk.

Tror du att du driver ditt skogsbruk på ett annat sätt än vad din mamma och din morfar gjorde?

– Ja, främst morfar. Man har nya kunskaper nu och vi har miljökrav- och mål. När morfar levde var det mer fokus på vad som var lönsamt ekonomiskt. Man hade inte samma kompetens att se helheten och hur vissa åtgärder, eller bristen

Machokulturen är fortfarande relativt hög, skulle jag säga. Fortfarande vänder sig aktörer i skogsbranschen hellre till män än till kvinnor.

Linnea Claesdotter.

på åtgärder, kunde påverka skogen längre fram. Gran gav mest, så jag har fortfarande en del granskog kvar på områden som kanske inte borde ha gran. Idag ståndortsanpassar jag min förnygring. Jag ser alltså till att plantera rätt trädslag på rätt mark, utifrån markens egenskaper, säger Linnea Claesdotter och fortsätter:

– Jag kan inte säga att jag gjort stora aktiva val ännu för att förändra mitt skogsbruk. Men jag är nyfiken och lyssnar gärna till andras tankar och testar gärna nytt på mindre områden för att se hur det blir. Effekterna av klimatupphetningen syns redan i dessa skogar. Markvattnet blir annorlunda, ibland blir det sämre och vissa tider blir det

otroligt mycket i stället och det påverkar det som växer och lever i skogen. Men eftersom omloppstiden på skog är så lång, 60 år, så är det svårt att förutse vad som kommer att hända.

Het fråga

Parallellt med att Linnea Claesdotter blev skogsbrukare har skogsfrågan seglat upp som en av de hetaste i den svenska politiken. Skogsfrågorna var bland de svåraste att lösa när januariavtalet förhandlades fram. Konflikten mellan skogsbruk och naturvård har byggts upp under många år. Som markägare får man inte göra vad man vill med sin mark, skogen spelar en viktig roll för att bevara den biologiska mångfalden

jag skulle köra traktor”

kvinnor

fastighet i Stjärntorp, tre mil utanför Norrköping.

BILDER DAVID JOHANSSON

som hela samhället är beroende av. Men lagar efterlevs inte. Som läget ser ut idag når Sverige inte sina mål om biologisk mångfald och levande skogar, och enligt Naturvårdsverket beror det till stor del på skogsbruket. Samtidigt storsatsar regeringen på att biobränsle från kvistar och grenar ska ersätta fossila drivmedel och därmed bli det främsta sättet att minska utsläppen från transport. Det hela bäddar för en huggsexa om en begränsad skog.

– Skogen ska räcka till så mycket just nu. Den är en förnybar råvara som ska hjälpa alla möjliga industrier att ställa om. Samtidigt ska områden avsättas för att bevara och gynna den biologiska mångfalden. Det ska

vara en plats för rekreation. Frågan är väldigt komplex och svår, och många aktörer är splittrade i vad de vill göra. Där kommer även äganderätten in. Vad har jag som privat ägare rätt att göra, jämfört med hur mycket jag ska lyssna på olika styrelser eller regeringens beslut.

Tycker du att äganderätten behöver stärkas?

– Äganderätten behöver få utrymme, skulle jag vilja säga. Den behöver få respekt från aktörer. Förståelsen för det privata skogsbruket och det arbete vi gör tycker jag saknas ibland. Vid vissa tillfällen har jag upplevt att jag inte får säga till om något. Att det finns ett veto hos motparten. Då tas min äganderätt lite ifrån mig. Här

125 000 skogsägare är kvinnor

● Omkring 38 procent av Sveriges mer än 330 000 privata skogsägare är kvinnor – cirka 125 000. Det gör kvinnliga skogsföretagare till en av de största företagargrupperna bland kvinnor i Sverige.

● Mer än halva Sveriges yta, drygt 22 miljoner hektar, täcks av skog. Hälften av skogen är privatägd. Uppskattningar som gjorts visar att kvinnliga skogsägare tillsammans äger cirka 4,8 miljoner hektar skog.

tror jag att mycket skulle kunna bli bättre med kommunikation. Om man bara hade satt sig ner med en kaffe och förklarat att de här målen vill vi uppnå i Sverige, och då behöver vi göra de här åtgärderna och vi har sett att dina marker har vissa kriterier som passar in och därför skulle vi vilja göra det här... Att man förklarar för mig vad man vill göra på min skog och i vilket syfte, vad jag har för rättigheter och skyldigheter och att jag får möjlighet att säga till om saker.

Vad har du för mål med din skog?

– Jag vill ha en frisk skog. Det är att minimera skadorna och förstörelsen som kan påverka de andra djuren och växterna som lever och bor här. Men jag vill

också kunna få en ekonomisk trygghet. Det är en otroligt viktig aspekt. Det har varit det för mina föräldrar och det vill jag ge till nästa generation. Vilken privilegium att ha den tryggheten! Sedan har jag även som mål att det ska vara en plats där man finner lugn och hämtar energi. De som besöker min skog ska känna sig välkomna, och känna att det här är en skog som är frisk och mår bra och växer.

Vad skulle din morfar säga om han såg dig idag?

– Morfar var färdad, han sa inte ofta att han var stolt. Men jag tycker att ögonen kunde utstråla en viss stolthet.

ALEKSANDRA POGORZELSKA
aleksandra.pogorzelska@etc.se

